

Тозу мен үйкеліске арналған сынау құралдары

Дайындаған: Алина.А.М

- Тозу қатты беттің зақымдануы, әдетте осы бет пен жанасатын зат немесе заттар арасындағы салыстырмалы орын ауыстырудан материалдың жоғалуымен қоса жүреді

Тозу

- Моральдық
- Физикалық

Тозу

- Моральдық тозу. Физикалық тозумен қатар негізгі қорлар моральдық тозуға (құнсыздануға) ұшырайды. Моральдық тозу өзінің конструкциясы, өнімділігі, үнемділігі, шығарылатын өнімнің сапасы бойынша ескірген негізгі қорлардың жаңа үлгілерден қалатыны көрінеді. Моральдық тозу әдетте физикалық тозудан ерте келеді. Моральдық тозудың мәні еңбек құралдары құнсызданудан, олардың табиғи тозуына дейін құнын жоғалтудан тұрады, яғни әлі пайдаланылуы мүмкін негізгі қорлар экономикалық тиімсіз. Моральдық тозу екі нысанда көрінеді.

Моральдық тозу

- Техникалық тұрғыдан физикалық тозу деп үйкеліс кезінде пайда болатын және қалыпты пайдалану шарттарында көзделмеген қатты денелердің бетін құрайтын учаскелердегі материалдың пішіні мен жай-күйінің қалдық өзгерісі түсініледі.

Физикалық тозу

- Тозуға сынау машиналарды пайдалану жағдайында және зертханалық жағдайларда жүргізуге рұқсат етіледі. Материалдың дұрыс таңдауын немесе оны машинаның белгілі бір бөлігіне қатысты өңдеу тәсілдерін неғұрлым сенімді тексеру бөлшектерді пайдалану жағдайында машинаның өзінде сынау болып табылады.

Тозуға сынау

- Үйкеліс пен тозуға келесі топтарға бөлуге болатын көптеген факторлар әсер етеді
- 1) материалдардың физикалық-механикалық қасиеттері және трибосо кернеулердің фрикциялық мінез-құлқын (ағымдылық және беріктілік шектері, қаттылық, микроқұрылым, химиялық құрамы, жапсырманың дәрежесі, қалдық кернеу) анықтайтын конгактацияланатын беттердің геометриясы;);

Факторлар

- 2) Материалдардың физикалық-механикалық қасиеттеріне және байланыс геометриясына әсер ететін пайдалану факторлары (сырғу жылдамдығы, жүктеменің шамасы мен сипаты, температуралық режим, абразивтің, майлау материалдарының немесе үйкелетін беттердегі жабындардың және т. б. болуы.);
- 3) температура, жүктеме және сырғанау жылдамдығы арқылы үйкелуге және тозуға әсер ететін үйкеліс торабының құрылымдық ерекшеліктері (жылу өткізгіштік шарттары, температуралық өрістер мен жүктемелердің таралуы, үйкеліс немесе сырғанау түрлері, үйкелістердегі саңылаулар және т. б.).

- Негізгі қорлардың табиғи тозу деңгейі:
 - - негізгі қорлардың бастапқы сапасы;
 - - оларды пайдалану дәрежесі (бір жылдағы жұмыс күндерінің саны, тәулігіне ауысым);
 - - технологиялық процестің ерекшеліктері;
 - - негізгі қорлар жұмыс істейтін сыртқы ортаның агрессивтілік деңгейі және негізгі қорларға күтім жасау сапасы;
 - - қызмет көрсетуші персоналдың біліктілік деңгейі; - жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізу және т. б.
- Табиғи тозу негізгі қорлардың бірдей элементтері бойынша да біркелкі емес болып келеді. Негізгі қорлардың толық және ішінара тозуы бар.

Табиғи тозу деңгейі

- Қазіргі жағдайда моральдық тозуды есепке алу үлкен маңызға ие болады. Жоғары өнімділігі, қызмет көрсету мен пайдаланудың ең жақсы шарттары бар жаңа жетілдірілген жабдықтардың пайда болуы олардың табиғи тозуына дейін ескі негізгі қорларды ауыстыруды экономикалық тұрғыдан орынды етеді. Моральдік ескірген негізгі қорларды уақтылы ауыстыру оларға анағұрлым қымбат және сапасы нашар өнім дайындалатын анағұрлым жетілдірілген машиналар мен жабдықтармен салыстырғанда өндірілуіне әкеп соғады, бұл нарықтық бәсекелестік жағдайында жол берілмейді.

- Сыналатын және эталондық үлгілердің тозуы бірдей жағдайларда алынуы тиіс: үлгілер сынаулардың барлық сериясы шегінде бір үйкеліс жолынан өтуі тиіс. Материалды сынау нәтижесі үшін екі бірдей тәжірибенің орташа арифметикалық нәтижесі ретінде есептелген салыстырмалы тозуға төзімділік қабылданады.

**Сыналатын және эталондық
үлгілердің тозуы**

Соңы!

Назарларыңызға рахмет!